Fastigheter och gårdar

Vem har ägt fastigheten/gården?
Vilka ägor och servitut hörde till

Landsarkivet i Östersund
2016

Riksarkivet

Fastigheter och gårdar

Att ta reda på upplysningar om en fastighet är en väldigt spännande uppgift. Kanske söker du uppgifter om en gård du köpt eller som släkten ägt, eller kanske forskar du om en hel by eller bygd?

Fastighetsforskning är en utmaning. Det finns inget samlat material, du måste därför pussla ihop handlingar från många olika arkiv för att få en helhetsbild. Denna vägledning börjar i nutid och visar hur man tar sig in i äldre tiders material.

Innehåll **Sida**

1980-tal till idag **1**
Fastighetsregistret (Lantmäteriet)

1930-80-talet **2**
Fastighetsböckerna (Inskrivningsmyndigheten)

1876-1940-talet **6**
Lagfartsböcker och lagfartshandlingar
(Häradsrätter/Rådhusrätter)

Ca 1700 - 1875 **10**
Domböcker – med fastebrev, laga skifte, nybyggare,
torpare, avvittring, fjällägenheter

Medeltid till 1700-talet **15**
Skattelängder, diplom och domböcker

Äldre kartor **17**

1980-tal till i dag

Fastighetsregistret (Lantmäteriet)

- Om du söker information om en fastighet du äger kan du med e-legitimation se alla aktuella uppgifter om fastigheten via Lantmäteriets hemsida www.lantmateriet.se (1628-nutid)

- Om du inte äger fastigheten kan du på ett Lantmäterikontor se de aktuella uppgifterna i fastighetsregistret för alla landets fastigheter. (1628-nutid)

Fastighetsregistret ger upplysningar om hur nuvarande fastighet blev bildad – genom hemmansklyvning, sammanläggning, avstyckning eller laga skifte. Man ser också uppgifter om nuvarande ägare, när denne fått lagfart, aktuellt taxeringsvärde, koordinater m.m. All information är offentlig men p g a personuppgiftslagen ligger upplysningarna inte ute på nätet. Man får hänvisning vidare till förrättningsakten som i vissa fall är skannad

- På Landsarkivet finns möjlighet att se uppgifter om lantmäteriförrättningar från 1628-2008 med hjälp av inloggning till det s.k. ArkivSök under fliken Historiska kartor via Lantmäteriets hemsida.

Tips!

Om du inte vet fastighetens beteckning men vet var den är belägen kan man lokalisera den på en karta, t. ex Lantmäteriets Ekonomiska karta, på ***www.lantmateriet.se***. På den finns fastighetsbeteckningen angiven för alla fastigheter. Under fliken Historiska kartor, välj Avancerad sökning, Rikets allmänna kartverk, Ekonomiska kartan 1968-1971

Historik

Lantmäteriet tog över ansvaret för fastighetsregistret 2008 från tingsrätterna.

1930-1980-talet

Fastighetsböckerna (Inskrivningsmyndigheten)

Föregångaren till dagens digitala fastighetsregister på Lantmäteriet är fastighetsböckerna som täcker perioden ca 1930- ca 1990. De är upprättade av Inskrivningsmyndigheterna med föregångare och finns tillgängliga på Riksarkivets digitala forskarsal.

För att hitta i fastighetsboken behöver du veta

- fastighetsbeteckningen ca 1990.
- vilken inskrivningsmyndighet/ domsaga fastigheten tillhörde. Om du inte vet det kan du söka i Landsarkivets ortsregister med distriktsindelningar.
  (Kamerala I, Fastighetsinskrivningsdistrikt)

Innehåll i fastighetsboken

Fastighetsboken innehåller både en lagfarts- och en inteckningsspalt. I fastighetsboken finns information om vilka personer som sökt och beviljats lagfart och vilka inteckningar och avtalsservitut som skrivits in på fastigheten. Där står även årtal och aktnummer (§) då lagfarten eller inteckningen skrivits in. Man får då en hänvisnings till beslutsprotokollet som förvaras på Landsarkivet i Härnösand och kan beställas genom Riksarkivets webbformulär. För fastigheter som funnits sedan fastighetsboken lades upp finns hänvisningar tillbaka till föregångarna på 1930-talet- lagfartsboken och inteckningsboken i häradsrätternas arkiv, se sid 6.

Vägledning till hur man använder fastighetsböckerna i Riksarkivet, Digitala forskarsalen

Via Specialsök eller Ämnesområde/Fastigheter:
Välj **Fastighetsböcker 1933-1980-talet.**

För att se de då aktuella fastighetsbladen väljer du i rutan ”arkiv” rätt inskrivningsmyndighet. Från 1971 hörde socknarna i Härjedalens och Bergs kommuner till Inskrivningsmyndigheten i Svegs domsaga. Socknar i Krokoms och Östersunds kommuner tillhörde från 1982 Östersunds domsaga distrikt II. Övriga socknar i Jämtland tillhörde från 1982 Östersunds domsaga distrikt I.
För att se avställda blad på fastigheter som avregistrerats före 1982, ex. vis genom sammanläggningar väljer du Inskrivningsmyndigheten i Jämtbygdens distrikt I eller II.

Skrolla dig fram till din fastighetsbeteckning. (Fastigheterna ligger i bokstavsordning och det är den första fastigheten i varje volym som är angiven).Klicka på ”Bild” för att få upp den skannade boken.

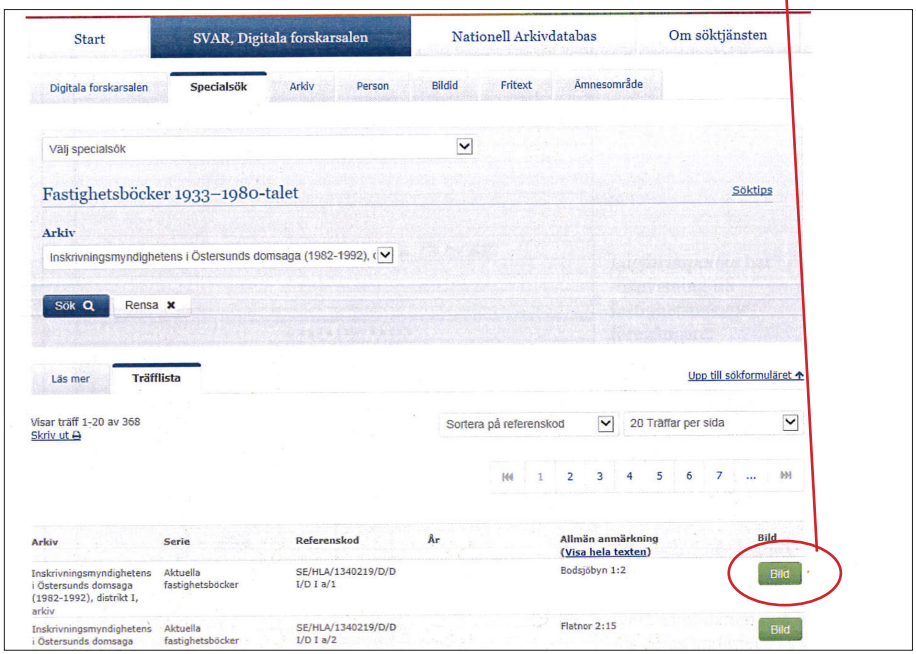

När du har fått upp sidan/bilden med din fastighet finner du *fastighetsspalt* och *lagfartsspalt* på samma sida. *Inteckningsspalten* finns på ett eget blad.

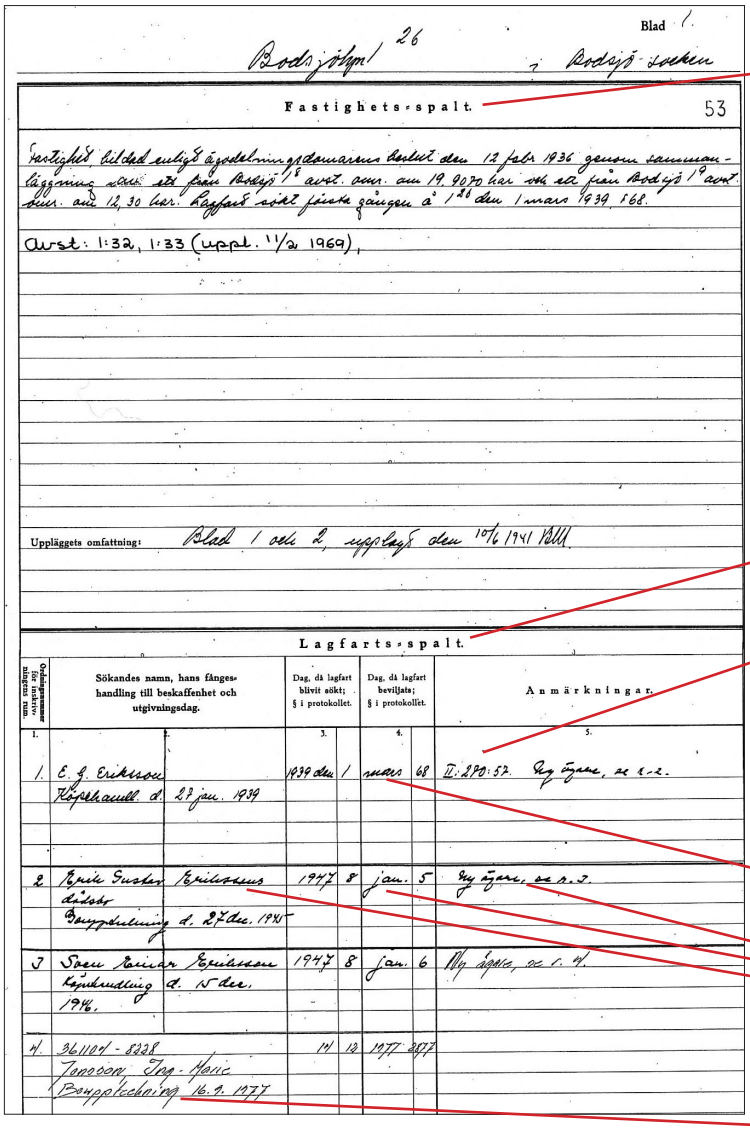

Blad 1.

Bodsjöhyn 1 26 i Bodsjö-soeken

Fastighets-spalt. 53

Fastighet, bildad enligt ägodelningsdomarens beslut den 12 febr 1936 genom sammanläggning av ett från Bodsjö 1 8 avst. omr. om 19.9070 har och ett från Bodsjö 1 9 avst. omr. om 12,30 har. Lagfart sökt första gången å 1 26 den 1 mars 1939, § 68.

Avst: 1:32, 1:33 (uppl. 11/2 1969),

Uppläggets omfattning: Blad 1 och 2, upplagt den 10/6 1941 BM

Lagfarts-spalt.

Ordningsnummer för inskrivningens rum.	Sökandes namn, hans fångeshandling till beskaffenhet och utgivningsdag.		Dag, då lagfart blivit sökt; § i protokollet.		Dag, då lagfart beviljats; § i protokollet.		Anmärkningar.
1.	2.		3.		4.		5.
1.	E. G. Eriksson Köpehandl. d.	27 jan. 1939	1939 den	1	mars	68	II: 270: 57. Ny ägare, se r. 2.
2	Erik Gustav Eriksson dödsbo Bouppteckning d.	27 dec. 1945	1947	8	jan.	5	Ny ägare, se r. 3.
3	Sven Einar Eriksson Köpehandling d.	15 dec. 1946.	1947	8	jan.	6	Ny ägare, se r. 4.
4.	361104 - 8228 Jonsson, Ing-Marie Bouppteckning	16. 9. 1977	14	12	1977	2877	

Fastighetsspalten
- har allmänn information om fastigheten och dess ursprung och ev. avstyckningar

Lagfartsspalten har:

- hänvisning till fastighetsbokens föregångare: *lagfartsboken* (signum CIIIb). Här hänvisas till lagfartsboken i häradsrättens arkiv CIIIb:2 sid 270, rum 57.
- datum och § när lagfart beviljades
- nya ägare fram till 1992 samt datum och § för deras lagfarter
- typ av fång, d.v.s. köp, arv eller gåva

Inteckningsspalten har uppgifter om födorådsförmåner, servitut och belåningar. Observera att de kan vara ”dödade”, då gäller de inte längre. Också inteckningsbladet hänvisar till äldre inteckningsböcker

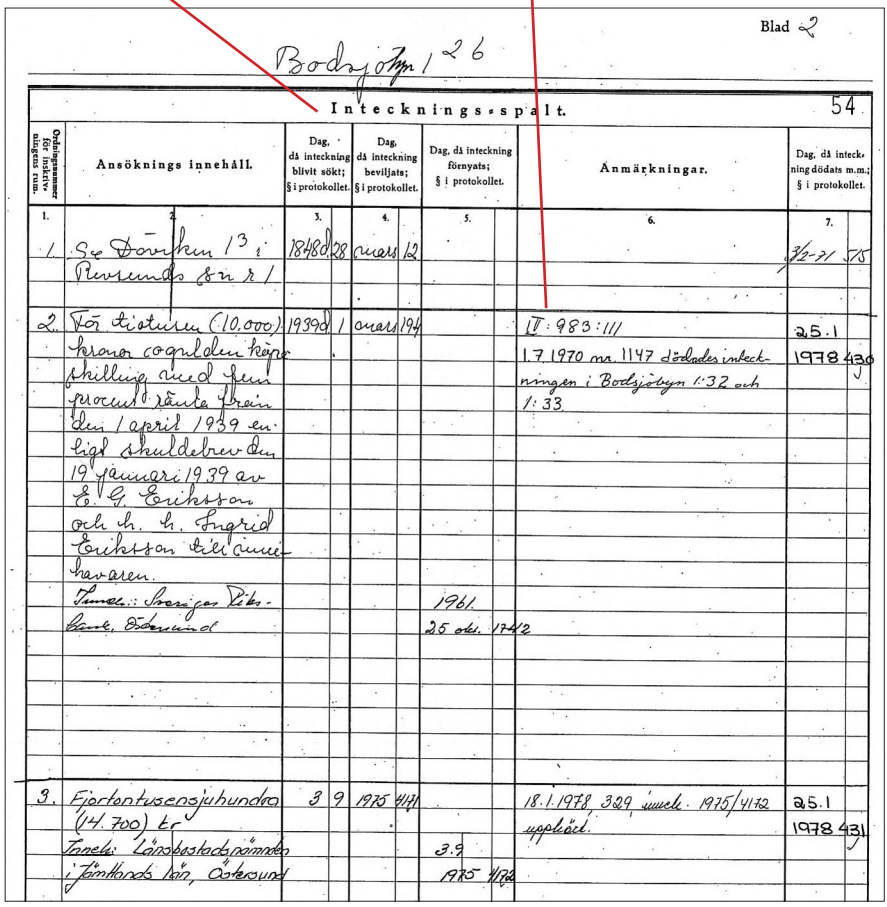

Blad 2

Bodsjöbyn 1 26

Inteckningsspalt. 54

Ordningsnummer för inskrivningens rum.	Ansöknings innehåll.	Dag, då inteckning blivit sökt; § i protokollet.	Dag, då inteckning beviljats; § i protokollet.	Dag, då inteckning förnyats; § i protokollet.	Anmärkningar.	Dag, då inteckning dödats m.m.; § i protokollet.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Se Dövikan 13 i Revsunds sn r 1	1848 d. 28	mars 12			3/2-71 515
2.	För tiotusen (10.000) kronor cogulden köpeskilling med fem procent ränta från den 1 april 1939 enligt skuldebrev den 19 januari 1939 av E. G. Eriksson och h. h. Ingrid Eriksson till innehavaren. Innehav: Sveriges Riksbank, Östersund	1939 d. 1	mars 194	1961. 25 okt. 1742	IV: 983:111 1.7.1970 nr. 1147 dödades inteckningen i Bodsjöbyn 1:32 och 1:33	25.1 1978 430
3.	Fjortontusensjuhundra (14.700) kr Innehav: Länsbostadsnämnden i Jämtlands län, Östersund	3 9	1975 4171	3.9 1975 4172	18.1.1978, 329, innehav 1975/4172 upphört.	25.1 1978 431

Historik

Fastighetsböckerna blev upprättade av Inskrivningsmyndigheten och dess föregångare Inskrivningsdomarna. Detta var inte självständiga myndigheter utan en avdelning inom varje häradsrätt, rådhusrätt eller domsaga, men den uppfattades som egen arkivbildare. 2001 omorganiserades inskrivningsmyndigheterna och blev förlagda till 7 orter. Successivt blev fastighetsböckerna ca 1930-1990 digitaliserade.

1876-1940-talet

Lagfartsböcker och lagfartshandlingar (Häradsrätt/Rådhusrätt)

Lagfartsböcker

Föregångaren till fastighetsböckerna är lagfartsböckerna som finns i Häradsrättens/Rådhusrättens arkiv, serierna heter CIIIb resp. DIa De täcker perioden 1876- ca 1940. Här har varje fastighet (jordeboksnummer) egna sidor med översikt över alla sökta och beviljade lagfarter i kronologisk ordning. Lagfartsböckerna är skannade och finns i Riksarkivet, Digitala forskarsalen. De visar vidare till lagfartshandlingarna (Häradsrätternas protokoll) som innehåller detaljer, villkor och servitut förbundet med köp. I handlingarna finns också köpebrevet i avskrift.

För att hitta i lagfartsböckerna måste du veta

- vilken häradsrätts/rådhusrätts distrikt fastigheten hörde till
- vilken socken och by fastigheten låg i
- jordeboksnummer

Till hjälp kan man använda det register över socknars indelning och tillhörighet i olika myndigheters distrikt som finns på forskardatorerna, ”Ortsregister med distriktsindelningar”. Välj fliken Fastighetsregister och sedan det jordeboksnummer som din fastighet härstammar ifrån. (Se nästa sida)

Utdrag ur Landsarkivet i Östersunds register över lagfarter

Jordeboksenhet / Fastighetsbeteckning
Österåsen Nr 3
Tillkomstår **Anmärkning**

Beståndskod	Arkiv	Serie	Volym	Sida
ÖLA / 10825	Lits och Rödöns tingslags häradsrätts arkiv	CIIIb	1	204
ÖLA / 10825	Lits och Rödöns tingslags häradsrätts arkiv	CIIIb	2	161
ÖLA / 10825	Lits och Rödöns tingslags häradsrätts arkiv	CIIIb	2	271
ÖLA / 10825	Lits och Rödöns tingslags häradsrätts arkiv	CIIIb	3	341
ÖLA / 10825	Lits och Rödöns tingslags häradsrätts arkiv	CIIIb	3	442
ÖLA / 10825	Lits och Rödöns tingslags häradsrätts arkiv	CIIIb	9	6

Här visas vilken häradsrätt ,vilka volymer och på vilken sida/sidor i respektive volym som den valda fastigheten finns antecknad i lagfartsböckerna d. v. s. när ny ägare sökt lagfart.

Gå därefter in i Häradsrättens arkiv i Riksarkivet, Digitala forskarsalen: Välj Specialsök, Domstolsarkiv eller Ämnesområde, Fastigheter.

- Välj Jämtlands län
- I träfflistan väljer man rätt tingslag
- Gå till serie CIIIb, klicka på ”Bild”

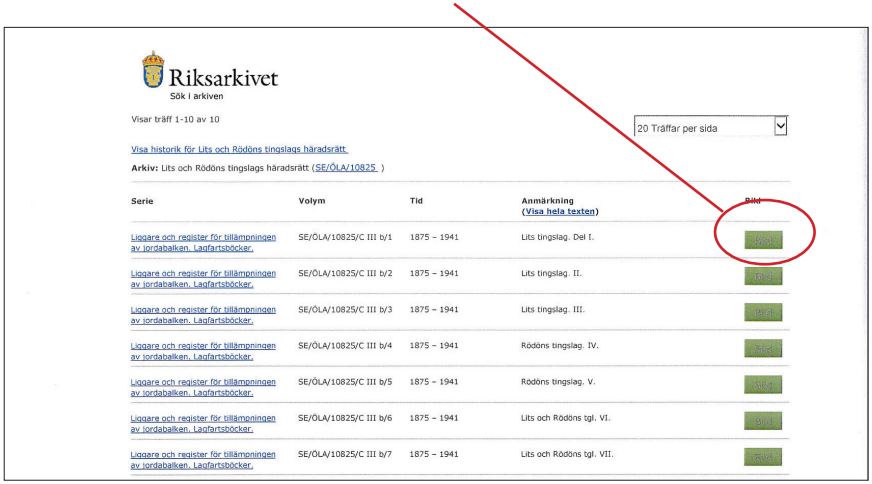

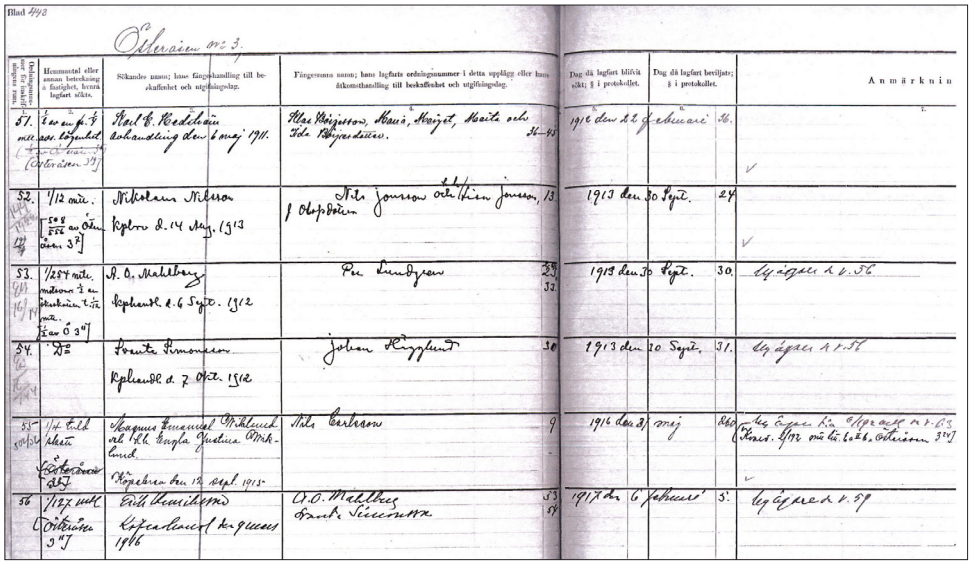

1 2 3 4 5 6

I lagfartsboken är varje ärende avgränsat i numrerade rum (rader) och här hittar man i de olika kolumnerna med början från vänster:

1. Uppgift om fastighetens beteckning eller innan man började använda dessa, storlek/skattetal uttryckt i mantal eller delar av mantal (i Härjedalen använde man måttet trög).

2. Sökande, d.v.s. den nye ägaren som sökt lagfart och hur hen förvärvat den.

3. Fångesman, den som sålt fastigheten

4. Hänvisning till rum där tidigare ägare finns antecknad (d.v.s när den här säljaren /fångesmannen i sin tur fick lagfart)

5. Datum och § i häradsrättens småprotokoll/dombok där beslutet om lagfart är fattat. (Här hittar man köpebrev, villkor m.m.)

6. Hänvisning till ny ägare i ett annat rum, eventuellt i nästa bok.

Lagfartshandlingar fram till 1932

Lagfartshandlingarna finns som regel i serien småprotokoll (serie AII) i häradsrätternas/rådhusrätternas arkiv, men i äldre tider och i små tingslag kan de ligga i serie AI. Dessa finns hos Landsarkivet i Östersund för Jämtlands län till och med 1932 förutom protokollen för Hammerdals tingslag och Lits och Rödöns tingslag som finns till och med 1947. För Östersunds rådhusrätt finns lagfartshandlingar till och med 1970.

Småprotokollen är digitaliserade i de flesta tingslagen i Jämtlands län fram till ca 1900 och i vissa fall ända fram till 1930-tal. De digitaliserade volymerna finns dels i Riksarkivet, Digitala forskarsalen och dels hos Arkiv Digital.

Lagfartshandlingar från och med 1933

Lagfartshandlingarna (med köpekontrakt) från och med år 1933 (med ovan nämnda undantag) är samlade i Landsarkivet i Härnösand och måste beställas därifrån – helst via webbformulär:
http://riksarkivet.se/inskrivningshandlingar

Laga skifte på landsbygden 1827-1971

Före laga skifte var inte utmarkerna skiftade utan ägdes gemensamt av byborna. Laga skifte innebar att all mark inom ett skifteslag (byskog) fördelades ut på var och en som var delägare i byns gemensamma marker utifrån sin tidigare andel i byn.
Det fanns speciella domstolar som vid tvister, drog upp fastighetsgränser vid laga skifte - Ägodelningsrätten. Läs mer om den på sidan 14.

Ca 1700 - 1875

Domstolsarkiv – fastebrev, laga skifte, avvittring, torpare, nybyggen, fjällägenheter

Fastebrev

Före 1875 fanns inte lagfartsbevis, i stället utfärdades fastebrev av häradsrätten på landet och Magistraten i staden. Fastebrevet var den urkund som kungjorde att ett köp, byte eller annan överlåtelse av jord på landsbygden och av gård och tomt i staden blivit i laga ordning stadfäst. För att *gå bakåt i tiden och* hitta upplysningar om ett fastighetsköp under den här perioden måste man därför leta i domböckerna (småprotokollen eller rådhusrättsportokollen) efter datumet då säljaren (fångesmannen) fick sitt fastebrev utfärdat.

Tips! Utgå från det äldsta lagfartsprotokollet – där hänvisas det till det sista fastebrevet innan lagfartsprotkollens tillkomst.

Tips! Eftersom 1700-talets domböcker delvis är mycket svårlästa kan man istället söka i ”renovationerna” som finns i Riksarkivet, Marieberg, som är mycket lättare att läsa. Renovationerna är avskrifter av domböckerna som skulle sändas in till Hovrätten - Advokatfiskalen. Renovationerna finns delvis digitaliserade hos ArkivDigital.

Vägledning till hur man hittar fastebrev i domböckerna för perioden 1840-1875

Under perioden 1840-1875 finns inget register upprättat för lagfartshandlingar. För att söka rätt på uppgifter om ägarbyten under den perioden kan man utgå från uppgiften för det äldsta ägarbytet i lagfartsböckerna.

Före 1875 års reform hade man ett system med tre uppbud (vid tre på varandra följande ting) och slutligen fastebrev som bevis på att lagfart beviljats. Uppbudet var en annonsering om att en fastighetsförsäljning skulle ske. De som hade något att invända fick tillfälle att protestera. Man kunde hävda bördsrätt och därmed förköpsrätt till ett hemman.

Från 1875 förenklades handläggningen och lagfart kunde sökas och beviljas vid ett och samma ting. Samtidigt började man föra register över de sökta och beviljade lagfarterna, de s.k. lagfartsböckerna.

För att söka fram uppgifter om ägare samt köpeavhandlingar m.m. före upprättandet av lagfartsböckerna utgår man från uppgiften om när säljaren fått sitt fastebrev utfärdat. Har det t.ex. utfärdats på ett höstting så har 3:e uppbudet skett på samma ting, 2:a uppbudet skett på vårtinget dessförinnan och 1:a uppbudet skett på hösttinget året innan. Det är på det tinget som köpeavhandlingen lämnats in och det är där man får uppgift om när tidigare ägaren i sin tur fått sitt fastebrev utfärdat, samt villkor förenade med köpet.

I den först upplagda lagfartsboken i Svegs tingslags häradsrätt tittar vi på fastigheten Rismyr No 3 och hittar uppgift om att Olof Jonasson och h h Gertrud Persdotter köpt av Per Persson enligt ett köpebrev den 14 december 1876 och att de fått lagfart den 14 februari 1877, § 45

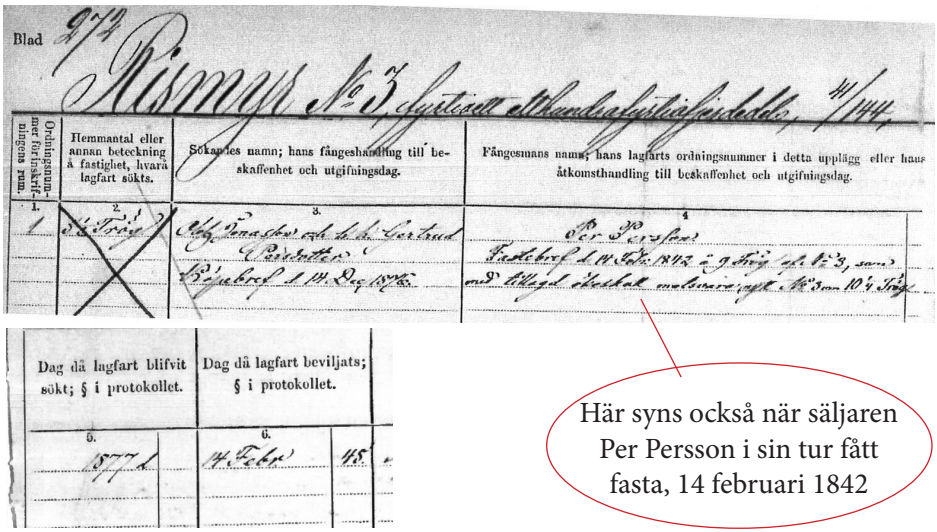

Här syns också när säljaren Per Persson i sin tur fått fasta, 14 februari 1842

För att hitta protokoll med tillhörande handlingar får vi gå till häradsrättens vårting 1877.

Svegs tingslags häradsrätt, småprotokollen, AII:27, § 45

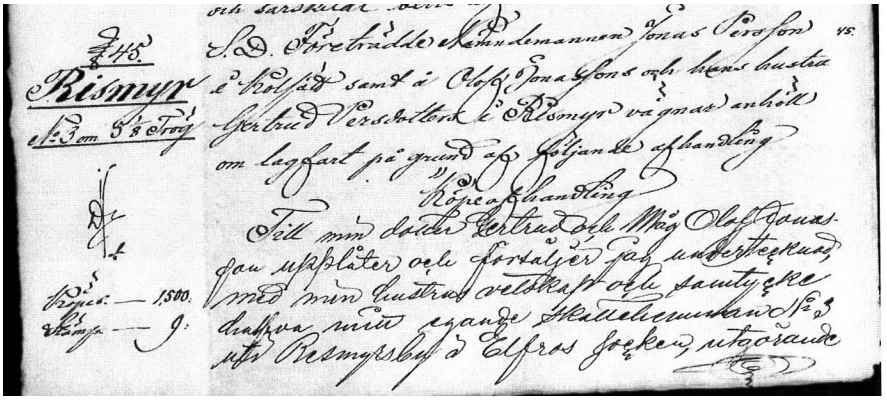

§ 45.
Rismyr
No 3 om 5 1/8 Trög

S.D. Företrädde Nämndemannen Jonas Persson i Kolsätt samt å Olof Jonassons och hans hustru Gertrud Persdotters i Rismyr vägnar anhöll om lagfart på grund af följande afhandling

Köpeafhandling

Till min dotter Gertrud och Måg Olof Jonasson upplåter och försäljer jag undertecknad med min hustrus veldkapt och samtycke hallva mitt egande skattehemman No 3 uti Resmyrsby å Elfros socken, utgörande

Köpes — 1500.
Stämp — 9.

I slutet av protokollet, § 45 hittar vi uppgift om när den tidigare ägaren Per Persson köpte, den 5 oktober 1839 och när han fick fastebrev, 14 februari 1842. På samma sätt kan man sen gå vidare bakåt till tidigare köp, d.v.s. 1841 års vårting.

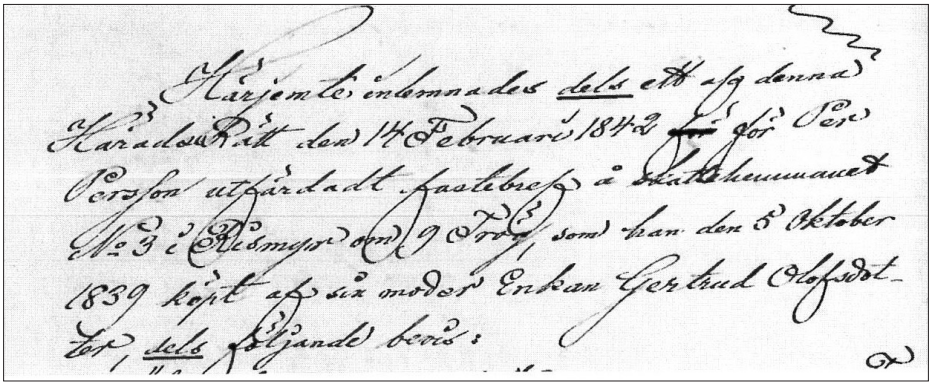

Härjemte inlemnades dels ett af denna Härads Rätt den 14 Februari 1842 för Per Persson utfärdadt fastebref å skattehemmanet No 3 i Rismyr om 9 Trög, som han den 5 Oktober 1839 köpt af sin moder Enkan Gertrud Olofsdotter, dels följande bevis:

Kortregister över köp och försäljning (blå lådor)

På Landsarkivet i Östersund finns ett kortregister i läsesalen som täcker 1700-1840-talet (blå lådor). Det är upplagt tingslagsvis, därunder sockenvis och med byarna i bokstavsordning. Av korten framgår köpare, säljare, datum för alla tre uppbud och fastebrevets utfärdande. Dessutom finns hänvisning till häradsrätten där handlingarna återfinns. Har man tur finns en hel ägarkedja rekonstruerad här med alla hänvisningar till källorna.

Laga skifte - Ägodelningsrätten 1827-1971

1827 inrättades Ägodelningsrätten på landsbygden med anledning av förordningarna om laga skifte. Den fanns kvar till 1971. Domaren var den samma som i häradsrätten eller domsagan. Arkiven består av protokoll. Före 1935 överklagades ägodelningsrättens beslut hos Kungen, därefter hos hovrätt. Protokollen finns i original på Landsarkivet.

Avvittringsrätt 1700-1841

I de norrländska länen fanns avvittringsrätter från ca 1700-1840 där kronans jord skildes från den enskildes och enskilda byars marker från varandra. I samband med avvittringen tillkom de sk byskogarna. Avvittringsrätterna var underställda landshövdingen. De var sidoordnade med tingsrätterna och överklagande skedde till lagmansrätterna. I rättsprotokollen får man reda på ägare, mantal, skatt, utsäde, kreatur m.m. Tillhörande kartor finns i Lantmäteriets arkiv. På Landsarkivet i Östersund finns ett Register till avvittringsrättens protokoll 1755-1786 i läsesalen. Därifrån hänvisas till domprotokollen.

Nybyggen och torpare åren 1763-1797
Jämtland / Västernorrland

I Jämtland, Medelpad och Ångermanland måste man för att bli torpare ansöka hos landshövdingen om tillstånd och "försvarsbrev", d.v.s. ett bevis på att man fick rätt att bruka ett torp. I torparförsvarsregistren hittar man uppgift om torparens namn, hemort, församling och fögderi, samt vilket år och datum som torparförsvaret upprättades. Dessutom hittar man resolutionens nummer, dvs. aktens nummer i Landskansliets arkiv och i vilken volym detta finns. Torparförsvarsregistren finns i Riksarkivet, Digitala forskarsalen Torparförsvarsregister. Det finns också inbundna register i läsesalen på Landsarkivet i Östersund. Här kan finnas uppgifter om var torpet skulle ligga, slåttermarker som man fick bruka, dagsverken och dylikt. Syner inför en torpavsöndring kan finnas i häradsrätternas domböcker.

Medeltid till 1700-talet

Skattelängder, diplom och domböcker

Skattelängder/mantalslängder berättar om gårdens ägare i äldre tid, och ibland kan man här också få en översikt över medlemmarna i hushållet. Före Gustav Vasas tid var det kyrkan som förde skattelängder/tiondelängder. Men Gustav Vasa överförde 70 % av tiondet till kronan och stärkte kontrollen över ekonomin. Fogdarna fick nu i uppdrag att sända de lokala räkenskaperna till Kammaren. Därför finns räkenskaper från hela landet bevarat centralt på Riksarkivet, Marieberg från 1530-talet. En del av detta materialet är tryckt och/eller digitaliserat.

Då Jämtland och Härjedalen blev svenska först 1645 i och med freden i Brömsebro, kan skattelängder för tiden före dess finnas i de norska lensregnskapene - tillgängliga i det norska Digitalarkivet och i danska arkiv.

• ***Landskapshandlingarna 1530-1630.*** De äldsta fogderäkenskaperna med jordeböcker och skattelängder från Gustav Vasas dagar är ordnade landskapsvis i Kammararkivets samling Landskapshandlingarna, som förvaras i Riksarkivet. I denna ingår de äldsta bevarade fogderäkenskaperna med jordeböcker och skattelängder av olika slag med verifikationer från 1530-talet till 1630. Det varierar mellan landskapen hur mycket som är bevarat. Materialet är digitaliserat och tillgängligt på Riksarkivet, Digitala forskarsalen. För Jämtlands del gäller detta bara under ockupationsperioderna.

• ***Älvsborgs lösen 1571 och 1613.*** Detta är de äldsta skattelängderna som är bevarade där alla hushåll finns med. Den blev upprättad för att bekosta Älvsborgs lösen 1571 och 1613. De är skannade och tillgänglig på Riksarkivet, SVAR, Digitala forskarsalen. Gäller ej i Jämtlands län.

• ***Jordeböcker 1630-1750.*** Granskningen av skatteuppbörden skedde från 1630-talet i länen. Länets bokslut fördes in i landsboken. Som verifikationer till landsboken lades bland annat jordeboken. Här anteck-

nades vilken kameral natur fastigheterna hade, antingen skatte, frälse eller krono. Här tog man upp de stående skatterna, den årliga räntan, på jorden. Fastigheternas storlek anges i mantal. Jordeböckerna är digitaliserade och finns på Riksarkivet, Digitala forskarsalen.

• ***Mantalslängderna 1642-1820*** som finns i Kammararkivet är inskannade och tillgängliga på Riksarkivet, Digitala forskarsalen. Det finns ytterligare mantalslängder i original på landsarkiven fram till 1990!

• ***Landskontorens skattelängder 1687***. Landskontoren granskade skatteuppbörden i länen. I arkiven efter Landskontoren på landsarkiven hittar du bl.a. mantalslängder, jordeböcker, tiondelängder, avkortningslängder, rusttjänstlängder, restlängder och resolutioner. Delar av detta material är digitaliserat och finns på Riksarkivet, Digitala forskarsalen. Resten finns i original på landsarkiven.

• ***Domböcker.*** När tvister uppstod om gårdsgränser, ägande och rättigheter kunde det bli rättssak. Domböckerna i häradsrätternas arkiv i landsarkiven kan därmed ge kompletterande information om gårdarna och deras ägare. En del av domböckerna är skannade och är tillgängliga på Riksarkivet, Digitala forskarsalen och hos ArkivDigital.
De som inte är digitaliserade finns i original på landsarkiven.

• ***Medeltida brev och diplom.*** Brev och rättsliga dokument från medeltiden är tryckta i Svenskt diplomatarium. Här kan man finna upplysningar om gårdar och deras ägare. Uppgifter om svenska brev eller brev rörande Sverige finns samlade i diplomatariets databas Svenskt Diplomatariums huvudkartotek (SDHK). Databasen omfattar uppgifter om över 40.000 brev och medger en rad olika sökmöjligheter, bl.a. på personnamn, ortnamn, datum och viktiga sakuppgifter. Dessutom är det möjligt att söka i samtliga brevtexter som hittills har tryckts i Svenskt Diplomatariums huvudserie (till 1378) och i sidoserien gällande åren 1401–1420. Du kan söka i diplomatariet på Riksarkivet, Digitala forskarsalen.

Jämtlands/Härjedalens diplomatarium. Jämtland och Härjedalen har ett eget diplomatarium De flesta breven är ägorättshandlingar: köpebrev, fastebrev, pantbrev och dombrev rörande jord och annan egendom samt testamenten och andra gåvobrev. Diplomen finns tryckta i tre delar och ett supplement och går att köpa på Landsarkivet i Östersund.

Äldre kartor

Det finns ett omfattande kartmaterial som kan användas när man vill ta reda på var olika gårdar låg och vilka ägor som hörde till dem i äldre tid.

- Äldre geometriska kartor. I Riksarkivet Marieberg och Arninge finns en unik kartskatt från 1600-talet. Omkring 12 000 av Sveriges äldsta storskaliga kartor finns tillgängliga via en databas. Förutom själva kartorna är också all text renskriven och registrerad i en databas, se http://riksarkivet.se/geometriska. För Jämtlands län finns kartor bara gällande Hackås och Näs socknar.

- Allmänna kartor i Krigsarkivet. Krigsarkivet har en omfattande samling av kartor och ritningar - bortåt 1 miljon objekt. Där ingår en mycket stor mängd handritade kartor från 1600-, 1700- och 1800-talen, som omfattar både nuvarande Sverige och andra delar av världen. Du kan söka i Nationella arkivdatabasen, NAD som är en del av Riksarkivets söktjänst för att se vad som finns. En del av samlingen är sökbar i Riksarkivet SVAR Digitala forskarsalen.

- Lantmäteriet har kartor från 1628 och framåt. Lantmäteriets kartor med tillhörande akter kan ge upplysningar om ägare, geografiska namn, samfälligheter och andra servitut undantagna vid förrättningen och annat intressant. Här kan man t ex hitta kartor från storskifte, laga skifte och senare avstyckningar och hemmansklyvningar. Kartorna är sökbara på Lantmäteriets hemsida, Lantmäteriets historiska kartor.